

Xây dựng, quản lý và phát triển nhãn hiệu tập thể “Bánh đa nem làng Châu”

NGUYỄN MẠNH TIẾN

Giám đốc Sở KH&CN Hà Nam

Bánh đa nem làng Châu là sản phẩm truyền thống nổi tiếng của xã Nguyên Lý, huyện Lý Nhân, tỉnh Hà Nam.

Sản phẩm không chỉ được tiêu dùng trong nước mà còn được xuất khẩu ra thị trường nước ngoài.

Để khẳng định uy tín, chất lượng, nguồn gốc xuất xứ của sản phẩm, Sở Khoa học và Công nghệ (KH&CN) Hà Nam đã đề xuất và được Bộ KH&CN phê duyệt thực hiện dự án Xây dựng, quản lý và phát triển nhãn hiệu tập thể “Bánh đa nem làng Châu” cho sản phẩm Bánh đa nem của làng Châu, xã Nguyên Lý, huyện Lý Nhân, tỉnh Hà Nam, thuộc Chương trình hỗ trợ phát triển tài sản trí tuệ của doanh nghiệp. Kết quả của dự án đã góp phần nâng cao vị thế và sức cạnh tranh của sản phẩm trên thị trường, tăng thu nhập và nâng cao chất lượng cuộc sống của nhân dân trong vùng dự án.

Bánh đa nem làng Châu là một sản phẩm truyền thống của xã Nguyên Lý, huyện Lý Nhân, tỉnh Hà Nam được làm từ gạo do chính người nông dân ở địa phương sản xuất. Nghề làm bánh đa nem đã có từ lâu đời, sản phẩm không chỉ được tiêu dùng trong nước mà đã được xuất khẩu ra thị trường nước ngoài (chủ yếu là các nước Đông Âu). Tính đến nay, trên toàn địa bàn xã có 13/20 xóm với hơn 1.300 hộ sản xuất kinh doanh bánh đa nem.

Nghề sản xuất bánh đa nem ở xã Nguyên Lý đã góp phần đáng kể vào giải quyết việc làm

tại chỗ, mang lại nguồn thu nhập cho người dân. Tuy nhiên, qua tìm hiểu tại địa phương cho thấy, phần lớn sản phẩm bánh đa nem của xã được xuất khẩu hoặc bán cho các siêu thị đều mang tên (gắn nhãn hiệu) của các công ty ở các địa phương khác, người tiêu dùng thực sự không biết sản phẩm mình sử dụng hàng ngày thực chất là do các hộ gia đình ở Nguyên Lý sản xuất.

Chính vì vậy, để khẳng định uy tín, chất lượng của sản phẩm Bánh đa nem làng Châu cũng như nhằm mục đích quảng bá, nâng cao giá trị kinh tế và tạo chỗ đứng trên thị trường, đồng thời tránh tình trạng hàng giả, hàng kém chất lượng gây ảnh hưởng xấu đến sự phát triển của nghề truyền thống và nguồn thu nhập ổn định của người lao động tại địa phương, Sở KH&CN Hà Nam đã đề xuất và được Bộ KH&CN phê duyệt thực hiện dự án Xây dựng, quản lý và phát triển nhãn hiệu tập thể “Bánh đa nem làng Châu” cho sản phẩm Bánh đa nem của làng Châu, xã Nguyên Lý, huyện Lý Nhân, tỉnh Hà Nam (thuộc Chương trình hỗ trợ phát triển tài sản trí tuệ của doanh nghiệp).

Một số kết quả đạt được

Sau gần 3 năm thực hiện (từ tháng 1.2010 đến 6.2012), các nội dung của dự án đã hoàn thành, đảm bảo về chất lượng và tiến độ, cụ thể:

Đã xây dựng cơ sở khoa học cho việc lập hồ sơ đăng ký xác lập quyền đối với nhãn hiệu tập thể “Bánh đa nem làng Châu”

Dự án đã tổ chức điều tra, khảo sát, thu thập thông tin, tài liệu về sản phẩm và vùng dự án. Cụ thể, đã tổ chức điều tra gần 200 hộ sản xuất, kinh doanh sản

phẩm bánh đa nem ở xã Nguyên Lý. Từ đó, phân tích, đánh giá về thực trạng, quy mô sản xuất, kinh doanh sản phẩm Bánh đa nem làng Châu, địa bàn, thị trường tiêu thụ sản phẩm; quy trình sản xuất và tiêu thụ; nhu cầu bảo hộ nhãn hiệu tập thể cho sản phẩm Bánh đa nem làng Châu. Ngoài ra, dự án cũng đã thu thập thông tin về điều kiện tự nhiên, kinh tế - xã hội và văn hoá vùng dự án (xã Nguyên Lý). Trên cơ sở đó, đánh giá thực trạng nghề sản xuất bánh đa nem, nhu cầu duy trì, phát triển nghề truyền thống của địa phương...

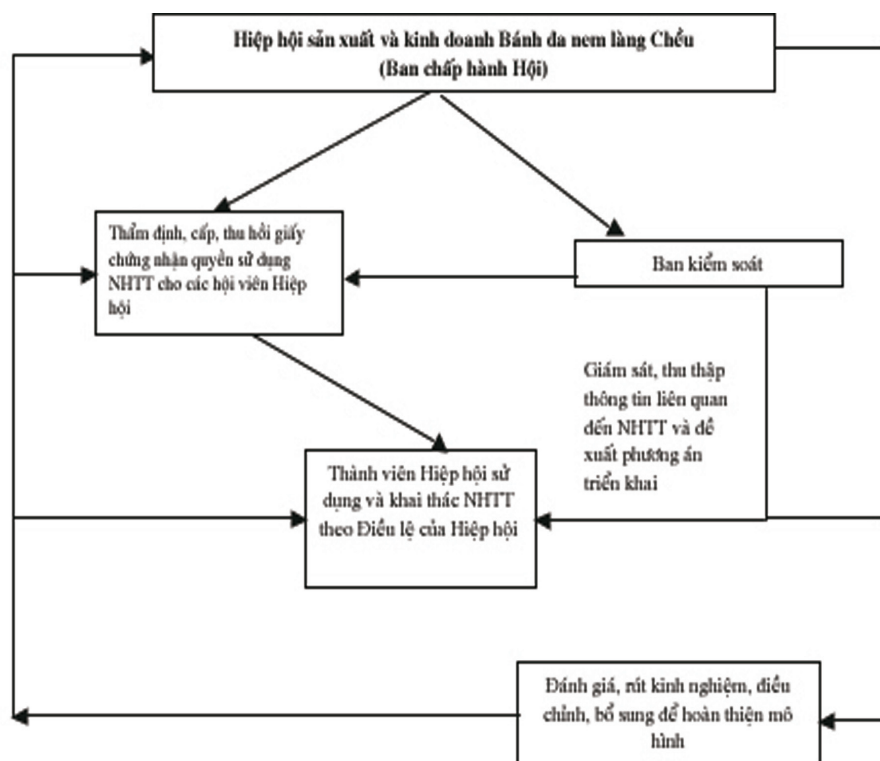
Đã xác định và chuẩn hóa các tiêu chí của sản phẩm Bánh đa nem làng Châu (các tiêu chí về chọn lựa các nguyên vật liệu cần thiết cho sản xuất, tiêu chí về bảo quản, đóng gói và kiểm tra hoàn thiện sản phẩm...).

Tổ chức thiết kế, xây dựng dấu hiệu nhận diện nhãn hiệu tập thể. Trên cơ sở ý tưởng của người dân địa phương, dự án đã hoàn thành thiết kế mẫu nhãn hiệu, bao bì cho sản phẩm.

Xây dựng, ban hành hệ thống các quy chế phục vụ quản lý việc sử dụng nhãn hiệu tập thể và quy trình kỹ thuật liên quan. Đây là công cụ quan trọng để chủ sở hữu nhãn hiệu (Hiệp hội sản xuất và kinh doanh Bánh đa nem làng Châu) quản lý nhãn hiệu tập thể sau này.

Tổ chức quản lý và khai thác nhãn hiệu tập thể “Bánh đa nem làng Châu”

Hiệp hội sản xuất và kinh doanh Bánh đa nem làng Châu đã được thành lập, gồm: Ban chấp hành Hiệp hội; Ban kiểm soát; thành viên Hiệp hội.

Mô hình tổ chức, quản lý nhãn hiệu tập thể

Hiệu quả của dự án

Dự án được thực hiện thành công có ý nghĩa to lớn về khoa học, kinh tế - xã hội, cụ thể là:

Về mặt khoa học

Đã góp phần bổ sung cơ sở lý luận và thực tiễn trong việc quản lý và phát triển nhãn hiệu tập thể cho các sản phẩm nói chung và nông sản nói riêng trên địa bàn tỉnh, góp phần hoàn thiện các quy trình sản xuất, bảo quản sản phẩm đảm bảo chất lượng và vệ sinh an toàn thực phẩm. Bước đầu đã kiểm soát được quy trình sản xuất, chất lượng sản phẩm của các hội viên.

Kết quả của dự án là mô hình tổ chức quản lý tập thể hoàn chỉnh (Hiệp hội) hoạt động có hiệu quả, là cơ sở cho các địa phương khác tham khảo, vận dụng để xây dựng nhãn hiệu tập thể cho

sản phẩm cùng loại hoặc tương tự.

Việc thực hiện dự án đã giúp cán bộ, cơ quan quản lý nhà nước về sở hữu trí tuệ ở địa phương có thêm nhiều kinh nghiệm trong việc hỗ trợ các đơn vị trong tỉnh xây dựng, quản lý và phát triển các nhãn hiệu tập thể, góp phần thúc đẩy hoạt động sở hữu trí tuệ phát triển, nhất là vấn đề đăng ký bảo hộ, khai thác quyền sở hữu trí tuệ cho các sản phẩm đặc sản

của địa phương.

Về kinh tế - xã hội

Việc xây dựng thành công nhãn hiệu tập thể “Bánh đa nem làng Châu” đã góp phần nâng cao vị thế và sức cạnh tranh của sản phẩm trên thị trường; thúc đẩy quá trình ứng dụng các tiến bộ KH&CN trong sản xuất và chế biến, nâng cao năng suất, chất lượng của sản phẩm. Từ đó, khai thác lợi thế và mở rộng thị phần đối với một sản phẩm nông sản có tiềm năng xuất khẩu, tăng thu nhập và nâng cao chất lượng cuộc sống của nhân dân vùng dự án.

Kết quả của dự án đã góp phần vào việc gìn giữ, duy trì và phát triển một nghề truyền thống của địa phương, tạo thêm công ăn việc làm cho người lao động. Nâng cao hiểu biết, nhận thức của người dân, lãnh đạo chính

quyền địa phương về pháp luật sở hữu trí tuệ nói chung và vấn đề đăng ký bảo hộ nhãn hiệu tập thể cho sản phẩm đặc sản của địa phương nói riêng.

Thông qua dự án, giúp cơ quan quản lý, tổ chức hội và hội viên nắm vững kỹ thuật, kỹ năng và kiến thức điều hành bộ máy quản lý Hiệp hội, góp phần nâng cao khả năng tự bảo vệ quyền của người sản xuất, người tiêu dùng đối với sản phẩm; giảm đáng kể thiệt hại về vật chất do việc sử dụng sản phẩm không đúng chất lượng đã được quy định đối với nhãn hiệu tập thể.

Dự án đã tạo điều kiện thuận lợi và khuyến khích các hộ gia đình, cơ sở sản xuất, các doanh nghiệp sản xuất, kinh doanh tham gia Hiệp hội sản xuất, kinh doanh Bánh đa nem làng Châu, xây dựng hệ thống kiểm soát chất lượng nội bộ trong quản lý nhãn hiệu tập thể. Thông qua hoạt động quảng bá, thông tin tuyên truyền và quá trình vận hành thực hiện các quy chế, quy trình, người tiêu dùng hiểu rõ hơn về nhãn hiệu tập thể “Bánh đa nem làng Châu”, tạo điều kiện cho các siêu thị, đại lý, tư thương đặt hàng và thu mua sản phẩm, từ đó tạo uy tín và quảng bá sản phẩm đến các vùng miền trong nước và quốc tế ■